

Kvällen då Sven gav Stellan en silverbjörn

Berättelse

I februari 1982 reste en 30-årig svensk skådespelare till Berlin. Hans namn var Stellan Skarsgård, och han var ännu okänd utanför Sverige. Han kom för att visa en film på Berlins internationella filmfestival, en av de mest ansedda festivalerna i världen. Festivalen pågick i elva dagar, från den 12 till den 23 februari, och dit kom filmfolk från hela världen.

Filmen hette "Den enfaldige mördaren" och var regisserad av Hans Alfredson. Det var ingen lätt film att se. Stellan spelade Sven, en fattig och utsatt man som behandlas grymt av människorna omkring sig. Rollen krävde att Stellan skulle gestalta en svag människa på ett sätt som väckte medkänsla, utan att göra narr av honom. Det var precis det som gjorde rollen så svår, och det var precis det som han lyckades med. När ljuset tändes i salongen satt publiken tyst och berörd.

På festivalen delades varje år ut ett känt pris: Silverbjörnen, en liten staty av en björn gjuten i silver. En jury bestämde vilka filmer och skådespelare som var bäst. Att bli nämnd bland dessa namn var en dröm för många.

När festivalen avslutades den 23 februari kom beskedet som skulle förändra Stellans liv. Han tilldelades Silverbjörnen för bästa manliga skådespelare. Han delade priset med Michel Piccoli, en av Frankrikes mest kända skådespelare. För en ung man från Sverige var det nästan överkligt att plötsligt nämnas i samma andetag som de stora europeiska namnen.

Samma år belönades rollen även med en Guldbagge, det finaste svenska filmpriset. Men medan Guldbaggen gjorde honom känd i hemlandet, var det Silverbjörnen som öppnade dörren mot världen. Den visade att en svensk skådespelare kunde göra intryck långt utanför Sveriges gränser.

Det dröjde sedan flera år innan den stora internationella karriären verkligen tog fart, men grunden lades den här vintern. Många år senare skulle Stellan Skarsgård spela i filmer i Hollywood och i tv-serier som hela världen såg. Få av dem som jublade i Berlin den vintern kunde ana hur långt resan skulle gå. Allt började med en stillsam, sorgsen roll i en svensk film och en liten björn i silver.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ansedd	som många respekterar och ser upp till
pågå	hålla på, fortsätta
utsatt	i en svår och osäker situation
grymt	mycket hårt och elakt
gestalta	spela och levandegöra en roll
väcka medkänsla	få andra att tycka synd om och förstå

ORD	FÖRKLARING
göra narr av	skämta elakt om någon
berörd	rörd i känslan, gripen
gjuten	formad av flytande metall som har stelnat
jury	en grupp som bestämmer vem som vinner
tilldelas	få (ett pris)
i samma andetag	Hans namn nämns i samma andetag som de största.

Läsförståelsefrågor

---

1. Varför reste Stellan Skarsgård till Berlin?
  1. För att flytta dit
  2. För att visa en film på filmfestivalen
  3. För att studera på en skola
2. Vad var svårt med rollen som Sven?
  1. Att tala tyska
  2. Att sjunga och dansa
  3. Att spela en svag människa utan att göra narr av honom
3. Hur reagerade publiken efter filmen?
  1. De skrattade högt
  2. De satt tysta och berörda
  3. De gick ut i förtid
4. Vem delade Stellan priset med?
  1. Hans Alfredson
  2. Michel Piccoli
  3. Ingmar Bergman
5. Stämmer påståendena med texten? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
  1. Festivalen i Berlin pågick i elva dagar.
  2. Stellan vann Silverbjörnen ensam.
  3. Stellan var redan världskänd när han kom till Berlin.
  4. Samma roll gav honom också en Guldbagge i Sverige.
6. Vad var skillnaden mellan vad Guldbaggen och Silverbjörnen betydde för Stellan?
7. Varför kändes det "nästan överkligt" för Stellan att vinna? (inferens)
8. Sista meningen säger att allt började med "en liten björn i silver". Vad vill författaren säga med det?

Facit

1. För att visa en film på filmfestivalen
1. Att spela en svag människa utan att göra narr av honom
1. De satt tysta och berörda
1. Michel Piccoli
1. ja b) nej (han delade priset med Michel Piccoli) c) nej (han var ännu okänd utanför Sverige) d) ja
- Exempel på svar: Guldbaggen gjorde honom känd i Sverige, medan Silverbjörnen öppnade dörren mot världen och visade att han kunde lyckas internationellt.
- Exempel på svar: Han var ung och okänd och kom från ett litet land, och plötsligt nämndes han bland Europas största skådespelare. Det var svårt att tro att det var sant.
- Exempel på svar: Att en hel internationell karriär började med detta enda pris, alltså att en liten sak blev startpunkten för något mycket stort.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten ger en närbild av Stellan Skarsgårds internationella startpunkt och kompletterar biografien. Tema: genombrott och steget ut i världen. Den står i preteritum och passar för att öva dåtid och tidsuttryck (när, samma år, senare, många år senare). Frågorna 6–8 tränar inferens och tolkning. Samtala gärna om vad som krävs för att våga ta plats på en stor scen.

Diskussionsfrågor

- Stellan blev sedd ute i världen genom en allvarlig och sorgsen roll. Varför kan svåra och tunga berättelser beröra människor så starkt?
- Ett enda ögonblick kan ändra en människas liv. Har du varit med om en vändpunkt? Berätta.
- Stellan kom från ett litet land men nådde ut i hela världen. Vad tror du krävs för att lyckas långt utanför sitt eget land?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en gång då något du gjorde blev uppskattat mer än du hade väntat dig.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Stellan Skarsgård (svenska och engelska) – https://en.wikipedia.org/wiki/Stellan_Skarsg%C3%A5rd
- Svensk Filmdatabas: Den enfaldige mördaren (1982) – <https://www.svenskfilmdatabas.se>
- Wikipedia: The Simple-Minded Murderer / Guldbaggegalan 1982 – https://en.wikipedia.org/wiki/The_Simple-Minded_Murderer
- IMDb: Stellan Skarsgård – <https://www.imdb.com/name/nm0001745/>
- SVT Nyheter: Stellan Skarsgård tilldelas nordiskt hederspris på Göteborgs filmfestival – <https://www.svt.se/kultur/stellan-skarsgard-tilldelas-nordiskt-hederspris>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Stellan Skarsgård föddes 13 juni 1951 i Göteborg. Han gjorde sitt filmgenombrott i Hans Alfredsons 'Den enfaldige mördaren' (1982) och vann då en Guldbagge för bästa skådespelare samt en Silverbjörn i Berlin. Internationellt slog han igenom med Lars von Triers 'Breaking the Waves' (1996) och har medverkat i bland annat 'Good Will Hunting' (1997), 'Mamma Mia!' (2008), 'Chernobyl' (2019) och 'Andor' (2022–2025). Han har åtta barn, varav flera (Alexander, Gustaf, Bill, Valter) också är skådespelare. Han lever (juni 2026). Bild: CC BY-SA 4.0, fotograf Harald Krichel / WikiPortraits, 2025.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.